

Bütün ilaçlar advers¹ etki oluşturma riskine sahiptir. Eğer bu etki ciddi ise ilacın ruhsatının iptal edilip piyasadan geri çekilmesine yol açabilir. Günümüzde piyasadan çekilen ilaçlarla farmakovijilans konusu sıkça gündeme gelmeye başlamıştır. "Farmakovijilans aktiviteleri" olarak da adlandırılan bu süreçte, ilaca ait fayda ve zarar sürekli değerlendirilerek hastalara daha güvenli ve daha etkili tedavi sunulmaya çalışılır. Bu aktivitelerin nihai amacı ise, çoğunluğu önlenemez olan ilaca bağlı zararlı etkilerin ve yaşamını yitirme olaylarının azaltılmasıdır.

Ülkemizde Farmakovijilans Yönetmeliği² ve Kılavuzu³ yayımlanmış olmasına rağmen konu hakkında sağlık çalışanlarının bilgilendirilmesi yeterli gözükmemektedir. Bu kitapçığın amacı, ilaç güvenliği ve etkinliğinin yakından izlenmesinde başta eczacılar olmak üzere sağlık çalışanlarına düşen görevlerin açıklanmasıdır. Bu açıklamalar konunun tüm yönlerini kapsayacak şekilde yapılmıştır. Eczacılar, diğer sağlık çalışanları ile karşılaştırıldığında hastaların sorunlarını dinlemeye, kullandığı tüm ilaç ve diğer sağlık ürünlerinin kontrolünü yapmaya ve yakından takip etmeye en uygun konumda bulunan sağlık elemanlarıdır.

1 "Advers" kelimesi yerine Türkçe'de "ters" kelimesi kullanılabilir. Burada kastedilen ilacın beklenmeyen, amaçlanmamış, istenilmeyen etkisidir, yani ters etkisidir. Sonuç olarak, faydalı etkileri için kullandığımız ilaçtan gördüğümüz zararlı etkileri ters etki şeklinde isimlendirebiliriz.

2 **Beşeri Tıbbi Ürünlerin Güvenliğinin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi Hakkında Yönetmelik**. 22.3.2005 tarih, 25763 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmış, 30.6.2005'de yürürlüğe girmiştir.

3 **Beşeri Tıbbi Ürün Ruhsatı Sahipleri İçin Farmakovijilans Kılavuzu**. 30.6.2005'de yürürlüğe girmiştir.

Hastalarda ilaç güvenliği problemlerinin erken aşamada belirlenebilmesi için tüm sağlık çalışanlarının aktif ve sürekli çabasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu yüzden, sağlık çalışanları ilaç güvenliği konusunda bilinçli olmalı ve advers etki bildirimlerinin etik ve mesleki sorumlulukları olduğunu unutmamalıdır.

FARMAKOVİJİLAN S NEDEN ÖNEMLİDİR?

- Bütün ilaçlar advers etki oluşturma riskine sahiptir. Eğer bu etki ciddi ise ilacın piyasadan geri çekilmesine yol açabilir.
- Farmakovijilansın amacı, ilaca bağlı hastada görülen zararlı etkilerin ve yaşamını yitirme olaylarının azaltılmasıdır.
- Advers etkilerin belirlenebilmesi için sağlık çalışanlarının bildirimde bulunması gerekir.
- Advers etki bildirimini sağlık çalışanlarının etik ve mesleki sorumluluğudur.